

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Imprint coordonat de
ANA ANTONESCU

STELIAN TĂNASE

MOARTEA
UNUI
DANSATOR
DE
TANGO

Ediția a II-a

CORINT
FICTION

PARTEA ÎNTÂI

CAPITOLUL 1

1

Ce frică de câini. Cine ar crede, văzându-l alb ca varul, că e chiar Gogu Vrabet, zis Tango? Nu se amesteca el cu tipii din pasajul Macca, unde fierbea tărăța bursei negre, dar, de la Matache Măcelarul până la Chibrit, era cineva. Farsa cu asmuțitul câinilor, când ieșeau de la cinema seara, venea de la invidioși. Cairo, Prafu Jumară, Buză, Nazarie & 'mnealui boier Mișu Banu. Îl tachinau de-ai dracului. Le sufla ponturile și le ciupea damele de cur. Până înceta lătratul, zâmbea de i se învinețea obrazul. Când se făcea ca indigoul, alungau câinii! Râdeau de se dărâma Gara de Nord. Aceași figură i-o făceau și când ieșea din local și vrăjea dama s-o ducă într-o cameră la Hotel Bristol. Rămânea ca o statuie. Se învinețea pe el cămașa aia de șmecher. Prin pereți se auzea „Jealousy”. Recunoștea acordurile dintr-un miliard. Cândva ținuse să danseze pe o scenă adevărată. Totul s-a năruit într-o joi. Imaginează-ți că Gogu a fost idolul saloanelor de dans! Când apărea, cu talia lui subțire, aaaah! Bătea cu zvâc din tocuri. Strângea dama la sentiment. Bre, făcea ravagii, zău!

Respe În acele timpuri fericite ducea o viață dublă. De luni până vineri era angajat pe undeva prin Filantropia. Mai puțin la curse. Avea câțiva cai favoriți, Grette, April, Surcica. Împușca francul. Mergea la gale de box și paria. Păgubos, nu lua nimic. Fusesse băiat de prăvălie la Safarian, cafegiul din Villacros, dar nu i-a plăcut la teighea. Visa mai mult pentru el. Eh, amărâțul ăsta mai cenușiu ca șobolanul – un nimeni – sâmbăta și duminica învia. Lepăda pielea de fraier și strălucea câteva ceasuri. Se ducea la salonul lui Akim înțolit în costum cenușiu la două rânduri, cu dungișe subțiri ca firul pânzei de păianjen. Un trandafir înfipt în rever. Avea niște cravate bestiale. Făceai moarte de om numai să-ți atârni una de gât. Unde dracu' le găsea? O dată, comisarul Țepeluș l-a luat nu pentru trafic de devize & contrabandă. Voia să afle cum face rost de zdrențele alea catifelate gri fer, foaie de ceapă, chihlimbar, prună brumărie. Comisarul, mare curvar, plusa la o damă din lumea mare, bd. Pake 34. S-a gândit la Gogu – să-și dea o față comercială cu una dintre cravatele lui miraculoase. A luat și lecții de tango de la el. Da' tot l-a băgat la beci. Pesemne că aia îi rezista. Gogu al nostru s-a purtat eroic. Nu a cedat la strânsul cu ușa. Era exact în ziua când Ribbentrop & Molotov se gratulau cu șampanie & caviar la Kremlin, sub privirea de pește mort a lui Stalin. În acele momente disperate pentru Europa, Gogu a fost tratat cu scatoalce. Lumea ieșea din țâțâni. Ce dacă! Într-o mahala din București se discuta aprins la Poliție despre nodul cravatei. Peste o săptămână, nemții au hăcuit Polonia, iar Gogu s-a întors la ale lui. A pierdut multe ceasuri ascultând la radio declarații londoneze.

Parisul își exprima dezolarea. Ce treabă avea Gogu cu Europa?! Scotea de pe șanuri pantofii. Avea unii speciali, cu scârț și placheuri extra. Îi plăcea să simtă scândura tare când bătea din picior, țac.

La salon nu mergea pe jos, să nu-și strice ținuta de gală. Avea un șofer în gară, amic. Știa ora și se înființa să-l ia. Odată ajuns la salonul Akim, îl imita pe Bogart dându-se jos din Packard. Îi plăcuse scena din film la nebunie. Portiera întredeschisă, întâi apărea pălăria. Punea talpa și se strecura afară, după ce privea lung prin parbriz. Un minut, cât să observe lumea strânsă pe trotuar că a sosit. Iată-l sub firmamentul „Salon de dans” – litere albastre-verzi-violet, alături de o pereche îmbrățișată pe un afiș înalt cât felinarul! Difuzoarele date la maximum zăpăceau strada. „Cavaleri și domnișoare, intrați înăuntru!” zbiera un grăsan. „Să vedeți cea mai tare orchestră, acordeon, gitară, contrabas, pian Steinway, la tobe, Sergiu Malagamba. Băuturi fine la discreție, sifon la gheață, patourile maestrului Zigu.” La intrare, câțiva duri îl recunoșteau. Se dădeau în lături plini de respect. La vederea lui, renunțau la mutrele de bătăuși. Aferim! Gogu era nașul lor. Îl admirau într-atât, că îi vedeai gudurându-se fericiți să-i strângă mâna, să-i ia o scamă de pe guler, să-i spună pe nume. Să se afișeze cu el, să-l întrebe cum te simți în seara asta. Numai de la dans i se trăgea. Află că era nr. 1 în salon. Dansator brava, fițos, cu trupul ca un arc, cabrat. Arunca o privire întunecată, ridica din sprânceană, zâmbea scurt din colțul gurii ca un mafioso. Dădea un bobârnac pălăriei. Închipuie-ți, tipele se umezeau! Trecea de

mardeiașii de la intrare ca în filmele cu Clark Gable. Mușcându-și mustăcioara, trăgându-se de lobul urechii. Zicând – hai, salut! Nonșalant, șanticler, nepăsător, cum îi stă tuț unui șmecher.

Odată intrat în salon, îl întâmpina maestrul de ceremonii. Un rus scăpătat, Vasea, de la Odessa, gonit de bolșevici. Îi anunța cu voce de bas intrarea, ca la un mare bal moscovit, bătând cu bastonul în parchet. Îi plăcea chestia asta. În rest, plecăciuni, respect, bine ați venit, domnule Vrabet. Patronul îl plătea cu ora să facă tot circul ăsta. Rusul se achita perfect. Mulți veneau la salonul de dans Akim să fie salutați ceremonios de lunganul slăbănog în haine de epocă. Gogu cuprindea dintr-o privire parchetul dat cu ceară. Scaunele goale, pâlcurile de cavaleri și dame. Era regatul lui. Se întreținea un minut cu tipii din orchestră. Se înghesuia la teighea. Bere Luther, bragă gălbioară, sifoane la gheață. Stătea o vreme la taifas cu Bogart, Clark Gable, James Cagney din cartier. Fetele, în colțul opus, fâlfâiau din evantaie în rochiile lor înfoiate, încărcate de panglici&volane. Găseai, după gust, Garbo, Rita Hayworth, Lana Turner, Mae West. Fiecare cu zeul lui împrumutat pe doi lei de la cinema Marna. Gogu n-apărea de la început, era sub demnitatea lui. Venea când dansul era-n toi, fix între piesa 4 și 5, maximum de rafinement în ce privește protocolul. Știa să-și vândă marfa. O seară de dans fără Gogu Vrabet era de neimaginat. Dat în paște. Toți ochii se întorceau spre el când se ivea în cadrul ușii. Cartierul era plin cu case de rendez-vous, cârciumi și tractiruri cu felinare roșii. De pivnițe, ganguri întunecoase cu curve, curți umbroase cu

mesa și mușterii care își negociau tariful. Încăierări în fiecare seară. Se luau în cuțit să-și probeze onoarea. Ultimul rest al codului cavalerilor din Europa îl găseai într-un colț din Valahia. Aici dădeai de Gogu Vrabet.

Noaptea, cartierul era mai nesigur ca frontul. Pegră, interlopi, tipi de mână forte, ex-boxeri, tâlhari. Venea și lume din afară, nu doar fanții dintre Chibrit și Matache Măcelarul. Figură aparte făcea Mișu Banu, zis Conașul. Ce căuta un boier sadea aici? Bună întrebare! Eh! Venea să-i pută transpirația curvelor. Se înnebunea să asculte vulgaritățile mahalalei. Când auzea una mai groasă, te ruga politicoasă să repeți, cu r-ul lui catifelat. Lăsa un bal deocheat dintr-o locantă de lux, Dancing Colorado sau Fu Chang, se arunca în Hispano Suiza știut de tot orașul, verde ou de rață, și venea la Akim. Altă figură era un gazetar, Nazarie. Ce căuta? Detalii morbide, povești despre fetele din bordeluri. Făcea reportaje senzaționale despre crime, drame sentimentale, jafuri. Gara de Nord și împrejurimile – fiul lui. Era expert în scoțocirea mizeriei. Și când nu găsea drama de care avea nevoie, inventa una. Cine l-ar fi contrazis?! Mai era și Prafu Jumară, întors din America. Spunea basme cu gangsteri, cu sinuci-gași faliți care se aruncau de la etaj și șomeri așteptând la coadă să primească o supă. Apoi, Rudolf Buză, colonel în acea vreme. Îl surprindeai ascultând poveștile mirosind a pizdă, a alcool, a sânge, debitate de Moni Refec – Akim, în acte –, patronul speluncii. Pentru Gogu Vrabet, idolul intersecției Grivița cu Buzești, universul era acel salon cu perechi patinând pe parchetul dat cu ceară, cu scaunele trase la perete, populate cu domnișoare pudrate și rujate, agitând

evantaie de hârtie... Astea ar fi personajele dramei. Ești mulțumit? Ah, mai era și Cairo, un gangster.

2.

Orchestra lui Ochialbi începea să se tânguie. Sunetul era ca fumul de țigară. Ți se insinua în suflet o boală incurabilă. Apoi se făcea cleios, languros, funerar. Într-o clipă parchetul se încărca de perechi. Gogu rămânea pe margine, aștepta să se încingă atmosfera. Trei-patru tangouri nu le dansa, se ținea deoparte. Zeul nu se amesteca în jocurile novicilor. Se lăsa rugat de cavaleri să intre pe ring. În fine, se cabra și trecea prin sală, urmărit de priviri nerăbdătoare. Unii îi doreau să cadă tăiat de un cuțit. La mahala așa se încheiau dușmăniile. Gogu ridica o sprânceană, strângea fălcile, expectora aerul din plămâni. Urma reverența exersată în oglindă. La asta nu rezista nimeni. Nu dansa cu oricine, numai cine știa pașii avea onoarea. Cuprindea dama de talie, cotul sus, înțepenea. Veneau primele acorduri. Cădea melancolic acordeonul. O privea insolent drept în ochi ca în filmul ăla argentinian, *Romance del diablo*. Gogu îl văzuse de 3 000 de ori. Scotea fișos din manșetă o batistă imaculată ca Sfânta Fecioară și o întindea în palmă. Era maximum de rafinement la Akim. Să dansezi tango și să n-o atingi. Numai frison, excitație, și se zburlea părul. De unde dracu' scornise figura asta, pentru că dumneaei era deja înnebunită de manierele cu care o trata respectivul, Gogu adică. Făcea mai mult decât un compliment și o conversație pe terasă. Dizeurul Bubu Felix lansa un tremolo baritonal de vită înjunghiată. Îți simțeau coaiele grele în nădragi. Ziceai că e Gardel, nimeni altul.

Întâi, sunetelele ghitarei. Apoi sângera vioara, suspina un pian. Nostalgia, dacă îți închipui că Gogu ar fi fost vreodată nostalgic, îi înfigea gheara în inimă. Făcea să-i pulseze tâmplele. În opt secunde începea să leviteze. Se rotea înceeeet, cu pași rari, strânși, răbdător, ca îngerul din poarta cimitirului Sfânta Vineri. Tangoul e o conversație intimă. Sunetele îți șoptesc ceva la ureche. Puține vorbe, aspre și pătimășe. Îți încredințează un secret. Că nu mai ai mult de trăit. Femeia lipită de tine e viața însăși. Soarbe-i respirația, silește-o să simtă că sunteți priviți de diavol! Tangoul îl făcea zdrențe, cu patima de nimic astâmpărată. Schița un pas, adăuga încă unul, se învârtea pe tocure. O privea intens. Își smucea nărvăș capul într-o parte. Ea își lipea obrazul de al lui. Aaaaah! Nu Gogu Vrabete era tipul care dansa, ci tangoul se folosea de el ca de o unealtă. Celelalte perechi se retrăgeau lângă pereți. Era un dansator desăvârșit. La bar și afară nu rămânea nimeni. Se strângeau să-l privească. Înțepeneau ca într-un tablou. Era climaxul serii. Toți, cu ochii ațintiți asupra lui și a damei pe care o strângea în brațe cu fason. Se auzea vocea lui Bubu Felix, cel mai tare dizeur dintre Fiume, Istanbul&Odessa. Leit Gardel, glas, ținută, privire. Gogu dansa până când își simțea cămașa udă-n spate. Ochialbi anunța: „Șpriț, pauză! Cavalerii sunt invitați în grădină să servească bere Luther de la gheață și să trateze domnișoarele cu minunate gustări&dulciuri oferite de maestrul Zigu. Pofțiți!”

Era lumea lui. Fericită. Tot ce iubea mai mult. Săptămâna trudea în praf, alerga ca nebunul de colo, colo. Făcea bani, se descurca, mișuna pe unde avea clienți. Se acoperea de jeg, de sudoare, dizgrațios, cu hainele de rând, fără

ținută – era un trepăduș. Sâmbăta&duminica, stropit cu parfum, costumat la fix, cu pantofii de șmecher, devenea om. În salonul de dans era Gogu Vrabet. Pentru asta, toată ziua își cremuia pantofii. Avea unii, comandă specială din vițel neîntărcat, hrănit numai cu bere, zicea Gore cizmarul. Cioc strălucitor, tocuri, scârțâiau la mers. Placheurile făceau țac când lovea parchetul. Tre' să-l fi costat o avere. Se împarfuma, puneă vesta neagră. Nu își văxuia pantofii în colț la Vică lustragiul. Prefera să le dea luciu cu mâinile lui. Era un ceremonial pe care nu-l rata niciodată. Îi pregătea de joi la prânz și-i cremuia vineri seara. Îi lăsa să se usuce în mar-chiză. Era superstițios; când soarele se ridica de un deget peste zarzări&roșcovi, el abia scotea șanurile pe scăunel în curte. Începea să-i frece încet, cu o cârpă de tafta moale. Operația dura vreo trei ore, lucra ca un ceasornicar. Până când nu simțea pielea catifelată ca buca unei femei tinere, nu se oprea. Îi dădea cu ceară târziu, sâmbătă dimineața. Îi lăsa la aer o noapte, să se pătrundă. Când bătea soarele deasupra casei și trebuia să te ascunzi la umbră, termina. În sfârșit, avea pantofi clasa întâi, dansau singuri. Trecea pe la Take, printre colivii cu păsărele cântătoare, să-l tundă la ceafă, să-i aranjeze în foarfeci mustața, să-i scurteze perciunii, îi purta zburliți, până la lobul urechii. Frizerul îl lua obrazii cu briciul până se albăstreau. Ca să-i facă o plăcere, puneă la patefon plăci vechi. Ce zici, ascultăm un potpuri cu Gardel? Gogu n-ar mai fi plecat, dar era grăbit să strălu-cească la Akim. Când era în toane bune, Take lua mandolina din perete și-i cânta. Păsărelele din colivii își recunoșteau stăpânul și îl îngâneau fericite.

Bref, costumul i l-a făcut moș Efraim, „croitor extra pen-tru domni eleganți”. Îl îmbrăca numai când mergea la salon. Dăduse ultimul sfaț. Ca fanaticii, care dau oricât să-și facă damblaua. Avea clasă, bre! Nimeni din cartier n-arăta așa. Spre sfârșitul scurtei lui cariere de dansator, n-a mai pus cravată. Parcă prevestea ceva. Venea la salon deschis la ul-timii doi nasturi. Și fără pălărie! Expresia tupeului și a aro-ganței lui. Era cel mai tare de la Gara de Nord până-n Obor. Ce șoc a fost! Numai el își putea permite să vină la dans fără ținuta de rigoare. Încălca o lege nescrisă. Câțiva l-au imitat, dar păreau niște nespălați și terchea-berchea. Asta și erau, fie vorba-ntre noi. Se vedea mahalaua pe ei fără binoclu. Da-mele aveau ochi numai pentru Gogu.

Pentru asta, când a ieșit să se răcorească, haaarșt, pe spi-nare! Jean Glonț, zis Cairo, se întorsese din Egipt. Ajunsese acum cinci ani în arest pentru că-l turnase amoreaza, Cati Cloara, unde se ascundea. Aia se încurcase cu un evreiaș, co-mersant cu prăvălie în Lipscani. Deși poreclit Glonț, folosea cuțitul. Ți-l înfigea în beregată și te buzunărea. În rest, ama-bil, spilcuit și politicos. L-a despicat – de hatâr – de la gură la buric. Beregata i-a lăsat-o intactă. L-a tăiat fâșii și i-a în-tins pielea pe sârmă în curtea bordelului Maria Tereza. L-au găsit curvele în zori, întins pe gard ca o rufă. Resturile amo-rezului le-a lăsat damei într-un lighean, pe zăpadă, în fața ușii, ca pomană de Crăciun. Țsta era tipul care l-a atacat pe eroul nostru. Noroc că Gogu își luase haina pe umeri să nu-i fie frig! Cuțitul a sfâșiat stofa, atât. A fost o minune c-a scă-pat viu. Culiță Afanei, un pierde-vară, parior înrăit la hipo-drom, s-a băgat între ei. Au sărit mahalagiii: „Hoooo, boala

dracului, și s-a făcut de hoit?” Bre, înainte să se care în Egipt, fusese regele neîncoronat al saloanelor de dans. Venise acasă și găsisse pe altul cocoțat pe tron. Timpul nu ședea în loc. Erau alte vremuri. „Cine e ăsta?” a întrebat. „Un nașparliu din Grant. Ți-a luat locul.” N-a răbdat. Așa a ajuns Cairo să dea cu cuțitul. Nu s-a lăsat, dar saloniștii au impus ordinea – exista una, și nimeni nu cuteza s-o încalce. Au dat cu banul, au ales două gagici țuț. Arbitru a fost Vasea, maestrul de ceremonii al salonului. Ca să tranșeze conflictul, au făcut 12 tangouri. La final, Gogu Vrabetse a ieșit nr. 1. Jean Glonț-Cairo a trebuit să-i strângă mâna și să-i dea șireturile de la pantofi, ca semn că pierduse supremația. Gata! Asta a fost! La partidă au asistat, pe lângă Buză, Prafu Jumară, Nazarie, Mișu Banu și impresarul Haim Bernstein. Căuta prosopături pentru spectacole la Istanbul. Îl mai folosise pe Gogu în șantan la Maxim – aici îl invita contra cost să danseze niște babete – alți bani, altă distracție. I le plasa discret, iar el făcea pe cavalerul. Bernstein îi știa talentele. L-a momit. „Pfiu, ce noroc am!” și-a zis. Eu, Gogu Vrabetse, din salonul de dans Akim din Piața Matache Măcelaru, Calea Griviței nr. 78! Visa la o carieră de dansator de tango. S-a dus acasă dansând prin ploaie. Se vedea culegând aplauze, poza pe afiș. În mahala vor auzi de el la radio, o să-i citească toți numele în jurnale. Așa vor afla despre spectacolele lui nemaipomenite la Buenos Aires, Caracas, New York. Era fericit. Trecătorii și-au fluturat degetele la tâmplă – ce să-i faci, e țăcănit?! Țara căzuse la ananghie, nori negri pe cer, și el dansa bezmetic pe străzi! A ajuns târziu acasă, sub podul Grant. A găsit în cutia poștală plicul bleu cu ștampila Comisariatului Militar

din Strada Francmasonă, îi cerea să se prezinte la vizita medicală pentru încorporare. Habar n-avea că Rusia lui Stalin trebuia nimicită, iar carnea de tun era la mare căutare. *Notă informativă 40/b/ sursa Luca/DGP.*

3.

Visul s-a destrămat. Harta se modifica zilnic. A văzut imaginile într-un jurnal de actualități. Mutilații, răniții, ambușcații – ruine fumegând, pompieri, brancardieri prin moloz, piloți făcând cu mâna din carlingă. La radio, știri din oră în oră. Atunci i-a venit întâi ideea să emigreze în Argentina. Să iasă cumva din capcana numită Europa. Nu avea de gând să-și lase mâțele în tranșee. Șmecherii știau că de război scapi la cabinetul doctorului Isidor Weiss. Salvase pe mulți – contra cost, firește. Dacă îți operai la el tendonul, se rezolva. La comisariat te despuiau în pielea goală. Te plimbau prin fața câtorva dudui drăguțe. Îți scriau pe foaie cu creion chimic: „inapt serviciu militar”. Nu erau așa de proști să nu vadă că te-ai mutilat singur. Erai bun de tribunalul militar. Judecătorii te trimiteau la ocnă să tai sare, dacă nu ajungeai în linia întâi să mori brav pentru patrie, să-ți răscumperi păcatele! Ce onoare! Bre, trebuia să te descurci! Așa că Gogu a împărțit plicurile. Mergeau bine lira sterlină, francul elvețian&dolarul. Din bursa valutelor se aflau mai multe despre soarta frontului decât din comunicatele oficiale. Cădea marca, era clar că rușii avansau – și invers, bre. Fritzii nu prea erau cotați în pasajul Macca. Însemna că pierd războiul chiar dacă își făceau de cap cu blindatele. Prăpădiseră deja